

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

KALEVAGATAN 6 - HELSINGFORS 10
Telefon (växel) 642511 Postgiro 120811
Affärsbankerna Andelskassorna Sparbankerna konto 5041

Cirkulär nr 24/66

21.12.1966

Till de pensionsanstalter, som bedriver
verksamhet enligt arbetspensionslagarna

Betr.: de i samband med lagen om statens
pensioner stadgade ändringarna av APL

Samtidigt med utfärdandet av lagen om statens pensioner ändrades vissa stadganden rörande området för tillämpningen av APL ävensom angående i lagens 8 § avsedd samordning. Härom stadgas i lagen den 20.5.1966 angående ändring av APL (299/66). Nedan redogöres för dessa stadganden, som träder i kraft den 1 januari 1967.

A. Ändringarna rörande området för APL:s tillämpning

1. APL 1 § 1 momentet 3 punkten

I sin tidigare lydelse gällde APL inte arbetsförhållande, på grund av vilket arbetstagaren ägde rätt till i annan lag stadgat pensionskydd eller till sådant pensionskydd, som enligt annan lag helt eller till största delen skall bekostas med allmänna medel. På grund av detta stadgande har lagen icke omfattat hos samfund, som får statsbidrag, anställd arbetstagare, för vars pension samfundet enligt lag är berättigat att i statsbidrag erhålla mera än hälften av kostnaderna för pensionen. Enligt det nya stadgandet i 1 § 1 momentet 3 punkten APL gäller lagen inte arbetsförhållande, på grund av vilket arbetstagaren är berättigad till pension enligt annan lag eller förordning. I enlighet härmed har den omständigheten, huruvida arbetsgivare får statsbidrag för arbetstagers pension eller inte, ingen betydelse vid bestämmandet av området för APL:s tillämpning. Arbetstagare, anställda hos sam-

fund, som får statsbidrag, inträder sålunda alla den 1 januari 1967 i arbetspensionssystemet. Ett undantag utgör dock de arbetstagare, som har rätt till i annan lag eller förordning stadgad pension.

Enligt stadgandet om lagändringens ikraftträdande är arbetsgivare skyldig anordna pensionsskydd för person, som är i hans tjänst och icke redan underlyder APL, ifall arbetsförhållandet är gällande den 1. 1. 1967 eller har börjat därefter. Den nya lagen tillämpas sålunda inte på arbetsförhållanden, som upphört före dess ikraftträdande den 1 inkommande januari. Tidpunkten för arbetsförhållandets upphörande skall härvid bestämmas enligt regeln i 2 § 2 mom. APL. Enligt allmänna rättsprinciper är att anse, att den nya lagen inte heller skall tillämpas på arbetstagare, som före ingången av år 1967 uppnått den allmänna pensionsåldern i APL, 65 år.

I stadgandet om ikraftträdandet förutsättes inte, att APL-karenstiden 4 månader skulle räknas först från lagens ikraftträdande. Sålunda kommer ett arbetsförhållande in i lagens krets, blott det har bestått i fyra månader från sin början och varit gällande den 1. 1. 1967. Den till APL-pension berättigande tjänstgöringstiden beaktas dock inte retroaktivt, utan enligt uttrycklig bestämmelse i stadgandet om ikraftträdandet först räknat från den 1. 1. 1967.

Är arbetstagare den 1. 1. 1967 i arbetsförhållande, på grund av vilket han är berättigad till i annan lag stadgad pension, som helt eller till största delen bekostas med allmänna medel, har han rätt att välja emellan att kvarstå i det gamla pensionssystemet ännu efter sagda datum eller att inträda i APL:s krets. I det fallet, att arbetstagaren även i fortsättningen önskar kvarstanna i det hittillsvarande systemet, skall han skriftligen anmäla härom till arbetsgivaren. Denna anmälan skall enligt stadgandet om ikraftträdandet göras inom ett år från lagens ikraftträdande. Sagda tid har dock förlängts till utgången av år 1968 genom lagen angående anmälan om val av pensionsrätt i vissa fall. Sagda lag har slutligt godkänts av riksdagen den 12. 12. 1966, men har ännu inte stadfästs av Republikens President. Förlängningen följer därav, att folkpensionslagens bestämmelser om understödsdel genom en samtidigt given lag interimistiskt ändrats för nästa års tid. Därför har den för träffande av ifrågavarande val utsatta tiden i motsvarighet därtill förlängts.

Ovannämnda valrätt gäller endast sådant arbetsförhållande, som är gällande den 1. 1. 1967. Anmälan om val betyder, att arbetstagaren förblir inom det dittillsvarande pensionssystemet för ifrågavarande arbetsförhållandes del. Om han

avslutar detta arbetsförhållande och senare anställs av samma arbetsgivare i nytt arbetsförhållande, underlyder det nya arbetsförhållandet utan vidare APL.

Arbetsgivaren är skyldig att genast efter lagändringens ikraftträdande anordna APL-pensionskydd för sina arbetstagare. I pensionsanordningen skall även sådana arbetstagare innefattas, som enligt stadgandet om lagändringens ikraftträdande har rätt att välja pensionskydd enligt det gamla pensionssystemet. Att arbetstagaren senare kan anmäla att han kvarstannar i det förra pensionssystemet inverkar sålunda inte före dylik anmälan på arbetsgivarens skyldighet att anordna pensionskydd enligt APL.

I praktiken torde man förfara sålunda, att för samtliga arbetstagare hos samfund, som får statsbidrag, anordnas pensionskydd enligt APL, och till samfundens pensionsstadgar fogas en bestämmelse, enligt vilken APL-pensionen avdrages från den i pensionsstadgan förutsatta pensionen. Dessutom förnyar samfunden sina pensionsstadgar sålunda, att de motsvarar stadgandena i lagen om statens pensioner. Även härvid anordnas APL-pensionskydd för arbetstagarna, och APL-pensionen avdrages från den med pensionsstadgan överensstämmande pensionen.

Ett cirkulär angående sådana samfunds pensionsanordningar, som får statsbidrag, är under beredning i finansministeriet. Det är meningen att sända cirkuläret till kännedom för pensionsanstalterna.

Genom lagändringen har till 1 § APL tillagt ett nytt 5 moment, enligt vilket vad i lagen är stadgat om arbetstagare och arbetsförhållande även gäller innehavare av tjänst och tjänsteförhållande. Stadgandet är av förtydligande natur. Det har intagits i lagen emedan de samfund, som får statsbidrag och som den 1 januari inkommande år inträder i APL:s krets, kan ha i sin tjänst personer, vilkas ställning är reglerad på samma sätt som i tjänsteförhållande. Emedan stadgandet inte har retroaktiv verkan, för det inte in i lagens krets tjänsteförhållanden, som upphört före den 1. 1. 1967.

2. Personer, anställda vid privata lärdomsskolor

I samband med stadgandet av lagen om statens pensioner har lagen angående de privata lärdomsskolornas statsbidrag ändrats sålunda, att lagen om statens pensioner från den 1 januari 1967 gäller även de personer, som är anställda

vid sådana skolor. Därigenom upphör de privata lärdoms skolornas skyldighet att anordna APL-pensionsskydd för sina arbetstagare med utgången av innevarande år. Rätt till APL-pension, som före sagda tidpunkt uppkommit för arbetstagare, förverkligas genom fribrev. Därför skall de arbetsförhållanden, som ännu är gällande vid innevarande års utgång, anmälas ha upphört den 31.12.1966. I arbetsförhållandekortet antecknas härvid i punkten angående orsaken till arbetsförhållandets upphörande beteckningen 9.

3. Personer i den evangelisk-luterska kyrkans tjänst

Jämlikt den nya pensionslagen för den evangelisk-luterska kyrkan, som träder i kraft den 1 januari 1967, övergår församlingarnas och övriga i lagens 1 § 1 mom. nämnda samfunds arbetstagare den 1.1.1967 till den nya lagens krets. För en del av dessa arbetstagare har enligt tidigare stadganden anordnats APL-pensionsskydd. Upphörandet av deras arbetsförhållanden anmäles på samma sätt som för de i avdelning 2 nämnda arbetsförhållandena.

B. Ändringar angående samordning av pensioner

Närmast med hänsyn till reformen av statens pensionssystem har stadgandena om samordning av pensioner i 8 § APL ändrats. Genom ändringarna eftersträvades, att på arbetsförhållande och på tjänsteförhållande baserade pensionssystem vid samordning skulle försättas i samma ställning i fråga om pensionens bekostande. Tekniskt genomföres detta med tillhjälp av den genom den nya lagstiftningen införda proportionella minskningsprincipen. Lagen definierar de pensioner, som berörs av den proportionella minskningsprincipen. Dessa pensioner kallas i lagen grundpensioner.

Grundpensionerna är uppräknade i 8 § 4 mom. APL. För dem är utmärkande, att de är grundade på arbets- eller tjänsteförhållande och att om dem stadgas i lag eller i med stöd av lag eller förordning given offentlig pensionsstadga. Som grundpension betraktas endast den del av pensionerna, som i princip motsvarar APL:s minimipensionsskydd. Vidkommande den del av pension, som inte är grundpension, tillämpas på pensionen de samordningsstadganden, som gäller för varje pension. Grundpensioner är ålders- och invalidpensionerna. Familjepen-

sionerna är sålunda inte grundpensioner. Beträffande samordning av arbetspensionerslagarnas familjepensioner finnas särskilda bestämmelser i 8 § 6 mom. APL. Socialministeriet är berättigat att vid behov utfärda anvisningar därom, vad som skall anses vara grundpension. Sådana anvisningar har tillsvidare inte utfärdats.

Stadgandena om själva samordningsförfarandet ingår i 8 § 1 mom. APL. Med undantag för den proportionella minskningen är förfarandet detsamma som förut. I sagda moment uppräknas de pensioner och ersättningar, vilka beaktas vid samordning före grundpensionerna. Dessa pensioner och ersättningar är primära i förhållande till grundpensionerna. Beroende härpå inverkar samordning, som förrättas enligt 8 § APL, inte alls minskande på dessa pensioner och ersättningar. Först sedan de beaktats, kan avgöras, huruvida grundpensioner skall erläggas eller ej. Av grundpensionernas inbördes storlek åter beror, huru mycket varje sådan pension skall minskas.

De i förhållande till familjepensionerna primära pensionerna och ersättningarna är i det nya 1 momentet 8 § APL desamma som i det gamla stadgandet, förutom att i lagen om sjömanspensioner stadgad ålders- och invalidpension numera medtagits. Enligt stadgandet skall som primär pension betraktas även sådan på arbets- eller tjänsteförhållande grundad ålders- och invalidpension, som är att jämställa med grundpension. Sådana pensioner är bl. a. statens, kommunernas och kyrkans pensioner i de tidigare pensionssystemen.

Såsom i 8 § 1 mom. avsedd, på stadgandena i lagen om olycksfallsförsäkring baserad livränta skall betraktas även sådan livränta, vilken utbetalas i grund av annan lag än olycksfallsförsäkringslagen enligt samma grunder, som är stadgade angående ersättande av olycksfall i arbete. Sådana till lagen om olycksfallsförsäkring hänvisande stadganden finns bl. a. i 45 § 1 mom. brandlagen, och i lagen om skadestånd för olycksfall vid räddning av människoliv. I 57 § lagen om olycksfallsförsäkring avsedd, på frivillig försäkring grundad ersättning utgör däremot inte i 8 § 1 mom. APL avsedd ersättning. Sådana frivilliga försäkringar är arbetsgivares olycksfallsförsäkring och arbetstagares fritidsförsäkring.

För samordning av APL-minimipension sammanräknas de primära pensioner och ersättningar, som skall beaktas enligt 8 § 1 mom. APL, APL-minimipension och övriga grundpensioner. Ifall dessa prestationer överstiger samordningsgränsen, skall samordning förrättas. Härvid skall den del, som överskjuter samordningsgränsen inte mera, såsom förut, i sin helhet avdragas från APL-pen-

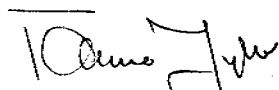
sionen. Enligt den proportionella minskningsprincipen tages från överskottet ett belopp, som utgör en lika stor del av överskottet som APL-minimipensionen utgör av samtliga grundpensioners totalbelopp. Det så erhållna beloppet avdrages från APL-minimipensionen. Detta innebär, att den arbetspensionsanstalt, som beviljar sagda pension, avdrar endast sin egen andel av överskottet. På samma sätt förfar statskontoret och den kommunala pensionsanstalten beträffande sina pensioner. Har sökande rätt till både APL- och KAPL-pension, gör den arbetspensionsanstalt, som beviljar dessa pensioner, avdraget för vardera pensionens del.

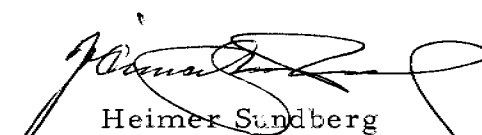
För att arbetspensionsanstalt skall kunna göra av samordning föranlett avdrag för arbetspensionernas del, måste pensionsanstalten ha kännedom om de icke-samordnade beloppen av övriga grundpensioner, som skall beviljas sökande på grund av pensionsfallet. Likaså behöves uppgift om den högsta pensionsgrundande lönen i övriga arbets- eller tjänsteförhållanden, som berättigar till grundpension. Dessa uppgifter fås från den kommunala pensionsanstalten eller statskontoret, beroende på den pension, som är ifråga. Vid anhållan om uppgift borde arbetspensionsanstalt tillika meddela motsvarande uppgifter om arbetspensionerna. Det är meningen, att senare utveckla ett förfarande, enligt vilket pensionsanstalterna får dessa uppgifter automatiskt.

Stadgandena om samordningsgräns och beräkning av samordningsgrund har i den nya lagen bibehållits oförändrade. Och stadgandena i 8 a § APL om förrättande ånyo av samordning är i sakligt avseende av samma innehåll som förut.

De nya stadgandena om samordning tillämpas, ifall den tidpunkt, med hänsyn till vilken samordningen skall förrättas, inträffar under år 1967. Emedan sagda tidpunkt sammanfaller med tidpunkten för pensionens början, tillämpas de nya stadgandena således på pensioner, som begynner den 1.1.1967 eller därefter. Vid förrättande ånyo av samordning följas de stadganden, som gäller vid den tidpunkt, från vilken den pension eller ersättning, som föranleder nya samordning, beviljas, eller då beloppet av pension, som medför samma påföljd, förändras.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

Tauno Jylhä

Heimer Sundberg